

Broj: 04/1-05-375/09
Sarajevo, 13. 10. 2009.

IZVJEŠĆE S ČETVRTOGA DIJELA REDOVITOG ZASJEDANJA PARLAMENTARNE SKUPŠTINE VIJEĆA EUROPE ZA 2009. GODINU, STRASBOURG, OD 28. RUJNA DO 2. LISTOPADA 2009.

U Strasbourgu je od 28. rujna do 2. listopada 2009. održan četvrti dio redovitog zasjedanja Parlamentarne skupštine Vijeća Europe. Na zasjedanju je sudjelovalo Izaslanstvo PSBiH, u kojem su bili: **Bakir Izetbegović**, predsjedatelj, **Slavko Matić**, **Milica Marković** i **Alma Čolo**, članovi, te **Edina Hrnjić**, tajnica.

Najistaknutniji dijelovi zasjedanja

Četvrti dio redovitog zasjedanja PSVE-a otvorio je Lluís Maria de Puig, predsjednik Skupštine, i u pozdravnom govoru pozvao parlamentarce da glasovanjem za glavnog tajnika Vijeća Europe pokažu snažnu političku potporu budućem tajniku. Pozdravio je postizanje sporazuma između Armenije i Turske o normalizaciji njihovih odnosa, te dogovor Slovenije i Hrvatske o rješavanju teritorijalnog pitanja koje je otvoreno još od raspada Jugoslavije. „Obično smo mi ti koji dajemo našim zemljama članicama dobre primjere koje trebaju slijediti. Ovoga puta na nama je da slijedimo ova dva izvrsna primjera“, rekao je predsjednik De Puig.

Izbor glavnog tajnika Vijeća Europe

Nakon višemjesečne krize u vezi s izborom glavnog tajnika Vijeća Europe, parlamentarci su u utorak, 29. rujna 2009. tajnim glasovanjem konačno izabrali novog glavnog tajnika organizacije. Sa 165, od ukupno 245 glasova, glavnim tajnikom Vijeća Europe izabran je g. Thorbjorn Jagland na petogodišnji mandat. G. Jagland je predsjednik Parlamenta Kraljevine Norveške od 2005. godine. Na dužnost glavnog tajnika VE-a službeno je stupio 1. listopada 2009.

Rasprava o ratu između Gruzije i Rusije: stanje nakon godinu dana

Skupština je zatražila od Rusije da do kraja godine dopusti promatračima iz Europske unije pristup Južnoj Osetiji i Abhaziji, otkloni sva ograničenja glede humanitarne pomoći za ove dvije regije te dopusti gruzijskim civilima da se kreću slobodno preko postavljenih granica. Nadalje je utvrđeno da godinu dana nakon rata još uvijek nije učinjen dovoljan napredak u otklanjanju njegovih posljedica, a u nekim su područjima stvari čak krenule unatrag. Nakon rasprave usvojena je rezolucija u kojoj se navodi da, dok je Gruzija ispunila većinu zahtjeva PSVE-a, Rusija to nije učinila te je takav stav Rusije opisan nerazumljivim budući da većina zahtjeva PSVE-a uopće nije povezana sa statusom Južne Osetije ili Abhazije. Stoga je ocijenjeno da Rusiji nedostaje političke volje kako bi se pozabavila posljedicama rata.

Izazovi koje postavljaju klimatske promjene

Raspravljajući o izazovima koje uzrokuju klimatske promjene, PSVE je izrazio uvjerenje da će predstojeća konferencija UN-a o klimatskim promjenama, koja će se održati u prosincu 2009. u Kopenhagenu, rezultirati postizanjem sporazuma s naglaskom na jednakosti i socijalnoj pravdi. Potrebno je postići sporazum o smanjenju emisije stakleničkih plinova za svaku zemlju, i to najmanje 50% do 2050. godine, ali je u isto vrijeme potrebno primijeniti diferencirani pristup koji uzima u obzir populaciju, industrijski razvoj i siromaštvo zemalja. „Najmanje razvijene zemlje imaju ograničene kapacitete i resurse za prilagodbu klimatskim promjenama i bit će najviše pogođene, iako se radi o zemljama koje su najmanje doprinijele globalnom zatopljenju“, navodi se u izvješću o ovoj temi. Iz toga razloga razvijene zemlje moraju preuzeti snažno vodstvo i inicirati velike rezove u emisiji stakleničkih plinova, uz pretpostavku da će ograničenja do 2050. godine biti jednaka za sve zemlje. Parlamentarna skupština VE-a pozvala je države članice da pregovaraju o nizu mjera koje će činiti dio budućega sporazuma, uključujući obvezu istraživanja, razvijanja i razmjene novih tehnologija. Preporuka koju je PSVE uputio Komitetu ministara povodom ove rasprave je da klimatske promjene stavi u vrh prioriteta svoga djelovanja i razmotri izradu novog protokola uz Europsku konvenciju o ljudskim pravima koji će sadržavati i pravo na zdrav i održiv okoliš, kao ljudsko pravo.

Obrazovanje iz područja kulture

Razmatrajući izvješće gđe Christine Muttonen (Austrija, Socijalistička grupa) o potrebi obrazovanja iz kulture, PSVE je zaključio da kultura i umjetnost moraju postati nužnim dijelom formalnoga obrazovanja, pozivajući zemlje članice da podrže istraživanja s ciljem uspostavljanja nacionalnih strategija za obrazovanje iz područja kulture. Prema mišljenju PSVE-a, ta vrsta obrazovanja uz pomoć kvalificiranih profesora i umjetnika treba biti obvezatna u školama. Preporukom usvojenom nakon rasprave PSVE je pozvao ministre obrazovanja, kulture i informiranja u zemljama članicama Vijeća Europe da uz strategiju: osiguraju platforme za dijalog i učenje ljudi svih godina i podrijetla kako bi promicali koheziju kroz kulturno obrazovanje; promiču različitost u kulturi kao i poštovanje i toleranciju drugih kultura, npr. razlikovati nacionalni identitet i određenu kulturu, ali priznavati zajedničke korijene i povijesne i kulturne međuodnose u Europi i šire; razviju sustave procjene obrazovanja iz kulture i društvenih sposobnosti na nacionalnoj razini; u suradnji s Vijećem Europe, uspostave projekte za provedbu UNESCO-ve mape puta za umjetničko obrazovanje i prezentiraju ih na slijedećoj svjetskoj konferenciji o umjetničkom obrazovanju 2010. godine u Seulu.

Obraćanje ministra vanjskih poslova Republike Slovenije

G. Samuel Žbogar, ministar vanjskih poslova Republike Slovenije i predsjedatelj Komiteta ministara VE-a, obratio se Skupštini u ime slovenskog predsjedništva Vijećem Europe. Na početku izlaganja ministar Žbogar izrazio je zadovoljstvo postizanjem dogovora o paketu mjera za poticanje dijaloga između Komiteta ministara i Parlamentarne skupštine VE-a. Zatim se osvrnuo na značaj koji Slovenija pridaje razvoju događaja u jugoistočnoj Europi, naglasivši kako slovensko predsjedništvo nastoji uključiti jugoistočnu Europu u sve aktivnosti Vijeća Europe. *U tom kontekstu najprije je govorio o Bosni i Hercegovini. Komitet ministara nedavno je razmatrao napredak BiH u ispunjavanju obveza prema VE-u, te je Komitet zabrinut pogoršanjem političke klime i osudio je ponovne pokušaje osporavanja Daytonskog sporazuma koji narušavaju funkcioniranje državnih institucija. Nadalje je Komitet ministara podcrtao značaj usklađivanja Ustava BiH s Europskom konvencijom o ljudskim pravima. U BiH je zabilježen napredak u pogledu ratificiranja revidirane Europske socijalne povelje i završetka procedure imenovanja državnih ombudsmana. Međutim Komitet ministara bio je primoran ponoviti ozbiljnu zabrinutost zbog etničke segregacije u obrazovnom sustavu, te je pozvao vlasti BiH da poduzmu ozbiljnije mjere za očuvanje multietničkog karaktera obrazovnog sustava. K tomu su vlasti BiH pozvane da nastave punu*

suradnju s Međunarodnim kaznenim sudom za bivšu Jugoslaviju, te uhititi i predaju preostale osumnjičene za ratne zločine. Slovensko predsjedništvo, prema riječima ministra Žbogara, potpuno podupire Bosnu i Hercegovinu glede integracije u europske institucije i nada se da će BiH zahvaljujući toj potpori dalje napredovati u ispunjavanju svojih obveza.

U nastavku je g. Žbogar govorio o razvojjima događaja u Moldaviji i Gruziji, te o situaciji u vezi s Europskim sudom za ljudska prava.

Dodjela nagrade Parlamentarne skupštine Vijeća Europe za ravnopravnost spolova 2009.

Ovogodišnja nagrada Parlamentarne skupštine Vijeća Europe za ravnopravnost spolova dodijeljena je portugalskoj Socijalističkoj stranci koja se, prema ocjeni žirija, istaknula po tome što je još 1995. godine usvojila interne kvote, a nakon toga i zakon prema kojem na svim listama za parlamentarne, europske i lokalne izbore mora biti najmanje 33% manje zastupljenog spola. Druga nagrada pripala je Laburističkoj stranci Ujedinjenog Kraljevstva i švedskoj Lijevoj stranci. Priznanja je uručio predsjednik PSVE-a Lluís Maria de Puig i izrazio nadu da će ove nagrade potaknuti druge političke stranke da poduzmu praktične korake kako bi značajno povećale sudjelovanje žena u politici.

Navodi o politički motiviranim zluporabama sustava kaznenog pravosuđa u zemljama članicama Vijeća Europe

Osnova za ovu raspravu bilo je pripremljeno izvješće o tome kako političari mogu utjecati na kaznene postupke. Izvjestiteljica o ovoj temi bila je gđa Sabine Leutheusser-Schnarrenberger (Njemačka, ALDE) koja je ispitivala četiri sustava kaznenog pravosuđa u Europi, i to u: Ujedinjenom Kraljevstvu, Francuskoj, Njemačkoj i Ruskoj Federaciji. Analizirani su veliki slučajevi poput odbacivanja istrage o prijeveri u *British Aerospaceu* te ubojstvo novinarke Politkovskajeve u Ruskoj Federaciji. Zaključeno je da je neovisnost pravosudnog sustava prva linija obrane od političkog uplitanja u pravo, a četiri navedene i analizirane zemlje pozvane su da provedu potrebne reforme u svojim pravosudnim sustavima.

Rasprava o oduzimanju vjerodajnice Izaslanstvu Ruske Federacije u PSVE-u

Inicijativu Izaslanstva Gruzije o oduzimanju vjerodajnice ruskom izaslanstvu zbog nepostupanja u skladu s rezolucijama PSVE-a potpisala su 72 člana Skupštine. Ipak, rezolucijom usvojenom nakon rasprave o ovoj temi Skupština je potvrdila vjerodajnicu Izaslanstvu Ruske Federacije unatoč tomu što nije ispunila većinu zahtjeva Vijeća Europe, smatrajući da će potvrda vjerodajnice potaknuti ruske vlasti da se uključe u konstruktivan dijalog o rješavanju pitanja navedenih u skupštinskoj rezoluciji o posljedicama rata između Rusije i Gruzije. U ovoj je raspravi sudjelovala i gđa Milica Marković, govoreći o nesporazumu do kojega je došlo na lipanjskom dijelu zasjedanja PSVE-a kada je i pokrenuta inicijativa za oduzimanje vjerodajnice. Govor gđe Marković: *Prije nego što kažem svoj stav o prijedlogu rezolucije „Preispitivanje, iz temeljnih razloga, mandata koji su već ratificirani ruskom izaslanstvu“, htjela bih intervenirati u vezi s potpisima na spomenutu rezoluciju. Želim vas obavijestiti da ja, Milica Marković, nisam potpisnik Prijedloga ove rezolucije. S obzirom na to da je došlo do nesporazuma, očekujem ispriku gruzijskog izaslanstva ili ću popis potpisnika smatrati krivotvorinom. A sada nešto o Prijedlogu rezolucije. Sadržaj Rezolucije čini popis problema između Rusije i Gruzije. U situaciji kada Parlamentarna skupština Vijeća Europe ulaže mnogo napora da bi pomogla normalizaciju odnosa između Rusije i Gruzije, ne treba činiti pogrešne korake. Prije dva dana imali smo raspravu o rezoluciji ove Skupštine u vezi s ratom između Gruzije i Rusije, gdje je Skupština jasno rekla što očekuje od Rusije. U toj rezoluciji nigdje se ne govori o eventualnom preispitivanju mandata koji su već ratificirani ruskom izaslanstvu u smislu sankcija prema Rusiji zbog nepoštovanja zahtjeva ove Skupštine. Zato smatram da je Rezolucija o preispitivanju mandata preuranjena i uopće prejaka i antidemokratska. Smatram također da gruzijsko izaslanstvo, sastavljajući ovu rezoluciju, nije vodilo računa o demokratskim načelima. Prihvaćanje ove*

rezolucije značilo bi da se Skupština stavlja samo na jednu stranu, stranu Gruzije, što nije dobro jer znamo da je problem sukoba između Rusije i Gruzije kompleksan, koji se ne može riješiti u jednome danu ili u jednom preispitivanju mandata. Prihvatanje ove rezolucije poslalo bi poruku da je Skupština spremna izvršiti kažnjavanje jedne strane, a da nije ostavila vremena da se pokuša normalizirati situacija koju je prouzročio rat. Ne vjerujem da Skupština treba preuzeti ulogu međunarodnog suda niti neke druge sudbene institucije. Stoga mislim da treba odbaciti ovu rezoluciju jer bi njeno prihvaćanje bilo antidemokratski i okrutan čin. Danas kada ćemo obilježiti 60. rođendan Vijeća Europe, što je, ustvari, glorifikacija procesa demokracije u Europi, Parlamentarnoj skupštini Vijeća Europe ne treba poruka pristranosti i neobjektivnosti.

Reforma Ujedinjenih naroda i zemlje članice Vijeća Europe

U raspravi o reformi Ujedinjenih naroda i zemljama članicama Vijeća Europe stavljen je naglasak na potrebu zabrane uporabe veta u Vijeću sigurnosti UN-a kada je riječ o kršenju ljudskih prava. S tim u vezi je Parlamentarna skupština Vijeća Europe pozvala vlade europskih zemalja da zauzumu zajednički stav o zabrani veta u slučajevima stvarnog kršenja ljudskih prava ili u slučajevima u kojima postoji opasnost da će doći do kršenja ljudskih prava. Također je postignuta suglasnost o prijedlogu za prijelaznu reformu Vijeća sigurnosti utemeljenu na novoj kategoriji nestalnih članica izabranih na dulje razdoblje nego što je to sada slučaj.

Rasprava o budućnosti Vijeća Europe

Svjesni činjenice da aktivnosti Vijeća Europe moraju biti stalno podvrgavane objektivnoj kritičkoj analizi, parlamentarci su zatražili od država članica da pokažu političku hrabrost u osudi ponašanja koja nisu sukladna načelima i vrijednostima Vijeća Europe. Komitet ministara, kao izvršno tijelo Vijeća Europe, pozvano je da ojača političku dimenziju ministarskih sastanaka tako što će svaki sastanak postati veliki politički događaj na kojem će biti donesene značajne političke odluke. Nadalje su parlamentarci potvrdili da Vijeće Europe ne može adekvatno funkcionirati ukoliko nema iskrenog i konstruktivnog dijaloga između njegova dva statutarna tijela, te se stoga moraju jačati dijalog i konzultacije između Komiteta ministara i PSVE-a.

Na četvrtome dijelu redovitog zasjedanja PSVE-a uz ostale je održan i sastanak PSVE-ovog Komiteta za monitoring na kojem je, na poziv predsjedatelja Komiteta, sudjelovao g. Bakir Izetbegović. Tom prigodom su izvjestelji Komiteta za monitoring zaduženi za BiH, g. Mevlüt Çavuşoğlu i g. Kimmo Sasi, kratko prezentirali informaciju o svojem posljednjem posjetu Bosni i Hercegovini navodeći da su izgledi za usvajanje novog ustava prije izbora 2010. prilično slabi. Izvjestitelji su zaključili da je donošenje ustava zahtjevan posao koji traži širok konsenzus o temeljnim osobenostima reforme, te on ne bi trebao biti zloupotrijebljen u svrhu izborne kampanje. Stoga je potrebno pokrenuti dijalog o promjenama ustava uz pomoć Venecijanske komisije kako bi BiH postala „normalna europska država“. Izvješće o napretku BiH koje pripremaju Cavusoglu i Sasi još uvijek nije u završnome dijelu, a rasprava o Bosni i Hercegovini moguća je na prvom dijelu redovitog zasjedanja PSVE-a u 2010. (siječanj 2010. godine).

Dokumenti koje je usvojila Parlamentarna skupština Vijeća Europe na četvrtome dijelu redovitog zasjedanja za 2009. godinu:

- Preporuka 1882. o internetskim i *online* medijskim uslugama podobnim za maloljetnike
- Preporuka 1884. – Obrazovanje u području kulture: znanje o kulturi, kreativnost i međukulturalno razumijevanje kroz obrazovanje
- Rezolucija 1691. o silovanju žena, uključujući silovanje u braku
- Preporuka 1887. o o silovanju žena, uključujući silovanje u braku
- Rezolucija 1685. o razmatranju još neratificirane vjerodajnice Izaslanstva Moldavije
- Rezolucija 1685. o navodima o politički motiviranim zlouporabama sustava kaznenog pravosuđa u zemljama članicama Vijeća Europe
- Rezolucija 1689. o budućnosti Vijeća Europe u svjetlu njegove 60. godišnjice
- Preporuka 1886. o budućnosti Vijeća Europe u svjetlu njegove 60. godišnjice
- Preporuka 1889. o novom upravljanju oceanima
- Rezolucija 1694. o novom upravljanju oceanima
- Rezolucija 1682. o izazovima koje postavljaju klimatske promjene
- Preporuka 1883. o izazovima koje postavljaju klimatske promjene
- Rezolucija 1684. o aktivnostima OECD-a u razdoblju 2008-2009.
- Rezolucija 1683. o stanju godinu dana nakon rata između Rusije i Gruzije
- Rezolucija 1693. o vodi kao strateškom izazovu za mediteranski bazen
- Preporuka 1885. o izradi dodatnog protokola uz Europsku konvenciju o ljudskim pravima koji se odnosi na pravo na zdrav okoliš
- Rezolucija 1688. o refromi Ujedinjenih naroda i zemljama članicama Vijeća Europe
- Rezolucija 1680. o poštivanju obveza i dužnosti od strane Monaka
- Rezolucija 1692. o funkcioniranju demokratskih institucija u Moldaviji – provedba Rezolucije 1666 (2009)
- Rezolucija 1687. o preispitivanju vjerodajnice Izaslanstva Ruske Federacije.

Izvješće pripremila

Edina Hrnjić, tajnica Izaslanstva

Izvješće odobrio

Bakir Izetbegović,
predsjedatelj Izaslanstva

Dostaviti:

- Kolegijima obaju domova Parlamentarne skupštine BiH
- Povjerenstvu za vanjske poslove Zastupničkog doma PSBiH
- Povjerenstvu za vanjsku i trgovinsku politiku, carine, promet i veze Doma naroda PSBiH
- Izaslanstvu u Parlamentarnoj skupštini Vijeća Europe
- Kolegiju Tajništva PSBiH
- Ministarstvu vanjskih poslova BiH